

**UCHWAŁA NR VI/42/24
RADY POWIATU OPOCZYŃSKIEGO**

z dnia 14 sierpnia 2024 r.

**w sprawie zmiany „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 107 z dnia 29 stycznia 2024r.) w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 424 z dnia 21 marca 2024r.) Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr LXXII/517/24 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 26 marca 2024r. w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030” wprowadza się następujące zmiany:

1) Załącznik nr 1 - „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030” otrzymuje brzmienie załącznika nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Opoczyńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Opoczyńskiego

Michał Bialek

Załącznik do uchwały Nr VI/42/24
Rady Powiatu Opoczyńskiego
z dnia 14 sierpnia 2024 r.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030

CZĘŚĆ I.

Wstęp

Małżeństwo i rodzina są wartościami, które zajmują szczególne pozycje w hierarchii wartości konstytucyjnych co powoduje, że znajdują się one pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Ochronie podlega każda rodzina, zarówno pełna jak i niepełna oraz bezdzietna. Zadaniem państwa jest ochrona praw rodziny, to znaczy stworzenie takich warunków, w których członkowie rodzin będą mogli swobodnie korzystać z praw człowieka, które przysługują im z tytułu przynależności do rodziny. Osoby i rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co stanowi podstawę do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym w sposób dyskrecyjny, bez nadmiernej ingerencji w sferę życia rodzinnego.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.) **przemoc domowa** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego*), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności naruszające osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zjawisko przemocy może przybierać 2 rodzaje:

przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych;

przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyszych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Zdecydowaną większość ofiar przemocy domowej stanowi kobiety, następnie dzieci, osoby starsze oraz niepełnosprawne. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. (...) Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, osoby doznające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei osoby stosujące przemoc nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowania wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzą się bliscy, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których świadkami lub ofiarami przemocy tej doznają. Ucząc się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów. Jednak uczeniu się i naśladowaniu podlega jedynie pewien rodzaj agresywnej relacji, a nie konkretne zachowanie, np. bicie w określony sposób lub określonym narzędziem.

Badania dowodzą, że wisko osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Takie wiele osób stosujących przemoc krzywdzących swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złości i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędne interpretacje zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. (W badaniach przeprowadzonych przez CBOS w 2005 r. Polacy wskazują brak pieniędzy jako główną przyczynę konfliktów w domu). Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) usystematyzowała działania podejmowane przez różne instytucje, działające w zakresie przeciwdziałania przemocy. W celu ochrony osób dotkniętych przemocą domową wskazała na konieczność pracy interdyscyplinarnej.

Istotnym narzędziem przewidzianym w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej stało się utworzenie „Zespołów Interdyscyplinarnych”, które podejmują działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, regulowaną przez Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. poz. 1870), będącym narzędziem do pracy z członkami rodzin doświadczającymi przemoc ze strony najbliższych. Praca interdyscyplinarna ma na celu stworzenie warunków do systemowego, spójnego modelu pracy z rodziną, zapewniającego kompleksowo podejmowanych działań oraz zwiększających ich efektywność i skuteczność w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania związane z procedurą „Niebieskie Karty”, zgodnie z art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej podejmują gminy, w szczególności w ramach pracy zespołów interdyscyplinarnych. W skład zespołu wchodzi między innymi: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Zespoły do rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach mogą tworzyć grupy diagnostyczne.

Praca Zespołów Interdyscyplinarnych polega na koordynacji pracy grup roboczych, jak i na realizacji gminnych programów przeciwdziałania przemocy. Zespoły w ramach swoich zadań kierują także wnioskami do Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto zarówno osoby stosujące przemoc, jak i osoby dotknięte przemocą kierowane są do specjalistów: psychologów, pedagogów.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że bardzo często bywa ukrywana przez lata. Przez wielu ludzi problem ten postrzegany jest jako wstydlivy i całkowicie prywatny. Istnieją społeczności lokalne, środowiska, w których ze względu na funkcjonujące mity i stereotypy przemoc domowa jest tolerowana.

Działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej nadano ramy prawne, podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe. Opracowanie powiatowego programu jest zadaniem własnym powiatu.

Pomimo tego, i przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów, rozmiar i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą wskazują, że jest to jeden ze szczególnie poważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego, zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania przemocy. Realizacja programu powinna przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa życia codziennego rodzin zamieszkujących w powiecie kdziersko-kozielskim, zintegrowania działań instytucji i wykorzystania zasobów kadrowych.

Istotnym elementem programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Powiat na rzecz osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc. Podstawą programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 powstał przy współpracy z wieloma instytucjami na terenie Powiatu, m.in.: Zespołami Interdyscyplinarnymi, Komendami Powiatowymi Policji w Opocznie, Sędzią Rejonowym w Opocznie, Prokuraturami Rejonowymi w Opocznie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Opocznie. Dokonano diagnozy skali zjawiska przemocy w powiecie opoczyńskim, co stanowiło podstawę do opracowania programu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

CZĘŚĆ II.

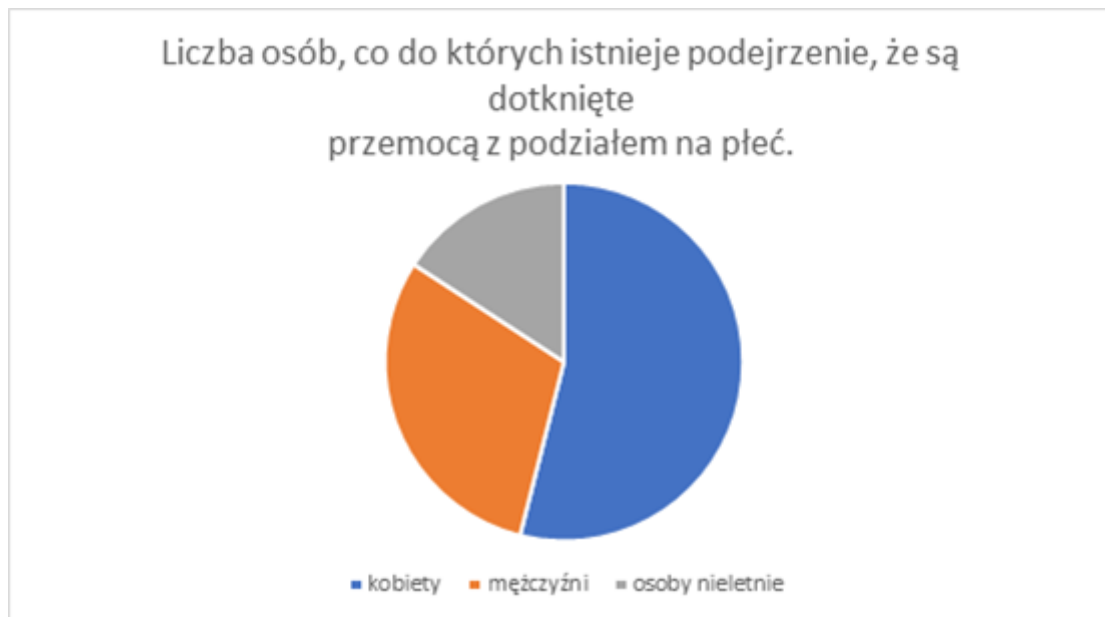
DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE OPOCZYŃSKIM

Na podstawie danych policji oraz ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu opoczyńskiego ustalono, iż w roku 2023 wszczęto łącznie 120 procedur „Niebieskie Karty”. Jak wynika z przeprowadzonych badań, najwięcej kwestionariuszy sporządzonych zostało przez funkcjonariuszy policji, co pokazuje poniższy wykres:

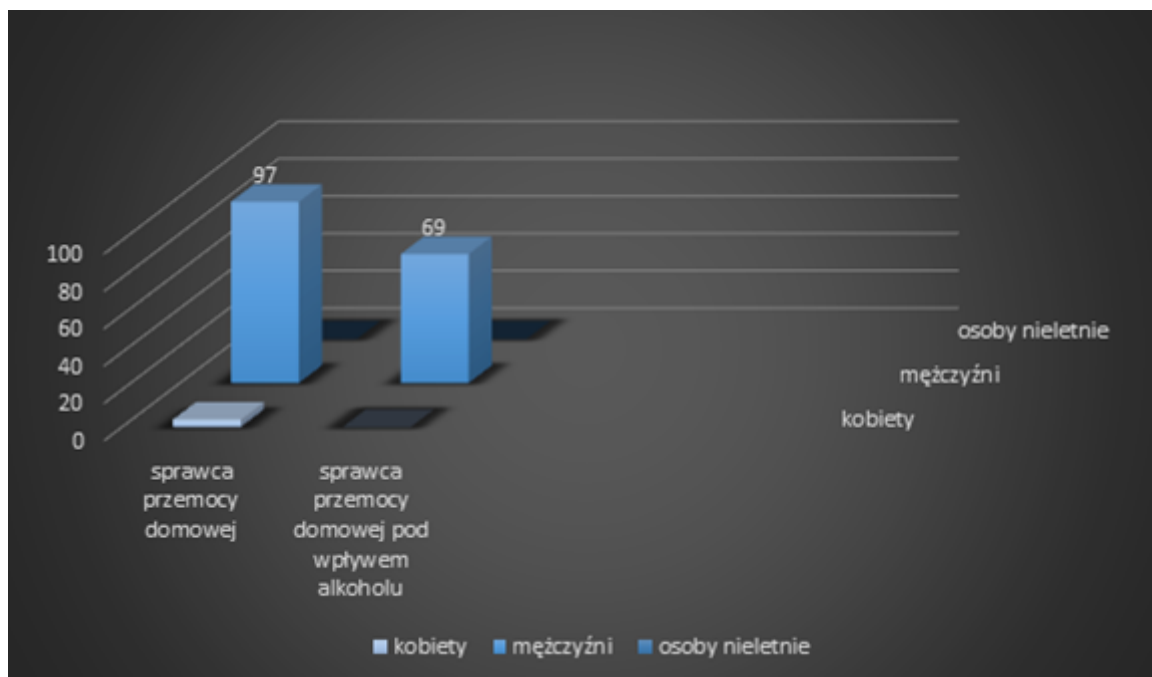
Najwięcej kwestionariuszy NK zostało sporządzonych przez policję (99), ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu opoczyńskiego sporządziły 15 w/w kwestionariuszy, oświata 4, służba zdrowia i PCPR po 1.

Kolejny wykres przedstawia osoby dotknięte przemocą z podziałem na płeć:

Jak pokazują dane statystyczne o rodków pomocy społecznej z 2023r, osobami dotkniętymi przemocą są w większości kobiety.

Ze statystyk policji 2023r. wynika, że w większości osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, co przedstawione zostało na poniższym wykresie:

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc z podziałem na płeć.

Liczba zastosowanych przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie rodków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy w 2023 roku przedstawia się następująco:

Liczba zastosowanych przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy domowej.	OGÓLEM
	27
	W TYM:
Dozór policyjny (z zakazem zbliżenia i kontaktowania)	10
Nakaz opuszczenia lokalu	8

Porozumienie majątkowe	3
Zakaz opuszczania kraju	6
Inny środek (zakaz zbliżenia się i kontaktowania)	-

Źródło: dane Prokuratura Rejonowa w Opocznie

Prokuratura Rejonowa w Opocznie w roku 2023 prowadziła 65 spraw z art. 207 Kodeksu Karnego, z czego 27 zostało zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Opocznie, a 12 umorzono. Osoby objęte dochodzeniem w sprawie przemyśle to głównie mężczyźni.

	ROK
	2023
Ilość dochodzeń w sprawie przemyśle domowej	OGÓŁEM
	65
Liczba osób objętych dochodzeniem w sprawie przemyśle domowej	122
	W TYM:
Kobiet	19
Mężczyzn	103
Ilość dochodzeń w sprawie przemyśle z art. 207 KK zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia	OGÓŁEM
	27
Ilość osób objętych dochodzeniem w sprawie przemyśle z art.207 KK zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia	OGÓŁEM
	76
	W TYM:
Kobiet	33
Mężczyzn	43
Ilość umorzonych dochodzeń w sprawie przemyśle z art. 207 KK	OGÓŁEM:
	12
Liczba osób wobec których umorzono dochodzenie w sprawie przemyśle z art. 207 KK	OGÓŁEM:
	5
	W TYM:
Kobiet	-
Mężczyzn	5

Źródło: dane Prokuratura Rejonowa w Opocznie

Analiza danych dotyczących spraw zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia, których rozstrzygnięcie znajduje się w Sądzie Rejonowym w Opocznie wskazuje, że znaczna część spraw zakończyła się wydaniem wyroku skazującego, nieliczne sprawy zakończyły się umorzeniem lub zostały warunkowo umorzone, co przedstawia poniższa tabela:

	ROK
	2023
Liczba postanowień i postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy w związku z przemocą domową	OGÓŁEM
	52
	W TYM:
Ilość postanowień z art. 207 KK zakończonych wydaniem wyroku skazującego	33
Ilość postanowień z art. 207 KK zakończonych umorzeniem	10

Ilo postanowie z art. 207 KK zako czonych uniewinnieniem	3
Ilo postanowie z art. 207 warunkowo umorzonych	6
Liczba orzecze wobec osób stosuj cych przemoc domow , wobec których zastosowano rodki karne, probacyjne i inne oddziaływania	OGÓLEM
	33
	W TYM:
Kobiet	2
M czyzn	31

Źródło: dane Sąd Rejonowy w Opocznie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nała yła na organy administracji publicznej oraz samorz dy powiatowe i gminne obowi zek opracowania i realizacji programów przeciwdziaaj cych przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej, okre laj cych działania maj ce na celu ochron osób dotkni tych przemoc domow . Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznaj cych Przemocy Domowej w powiecie opoczy skim na lata 2024-2030, zwany dalej „Programem”, stanowi istotny element polityki społecznej i b dzie realizowany na terenie powiatu opoczy skiego. B dzie on spójny z Rz dowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 i dopasowany do potrzeb osób zamieszkuj cych na terenie powiatu opoczy skiego.

Głównym jego celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia skali tego zjawiska.

CZEŚĆ III.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU, OBSZARY, KIERUNKI I DZIAŁANIA

Zało enia Programu odpowiadaj lokalnym potrzebom i pozostaj w korelacji z dotychczasowymi działaniami.

Program jest oparty na nast puj cych zało eniach:

- wzajemnej współpracy i współdziałaniu organów administracji publicznej oraz organizacji pozarz dowych powołanych do realizacji zada zwi zanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej;
- zmiany pojmowania przez społecze stwo zjawiska przemocy domowej, zgłaszania si po pomoc w przypadku do wiadczenia przemocy domowej;
- promowania warto ci rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzie y do ycia w bezpiecznym rodowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochronie praw dzieci, w tym do wychowania si w rodzinie, poprzez udzielanie szczególnego wsparcia w d eniu do poprawy jej funkcjonowania;
- promowania działa stuj cych przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- udzielania ochrony i pomocy dla osób dotkni tych przemoc oraz podejmowania interwencji wobec osób stosuj cych przemoc;
- wskazywaniu alternatywnych sposobów rozwi zywania konfliktów rodzinnych;

W Programie zostały wytyczone nast puj ce obszary, kierunki i działania:

- 1) promowanie działa stuj cych przeciwdziałaniu przemocy domowej, podejmowanie działa profilaktycznych zapobiegaj cych wyst powaniu zjawiska przemocy domowej;
- 2) promowanie metod wychowawczych bez stosowania przemocy wobec dzieci przez osoby wykonuj ce władz rodzicielsk oraz sprawuj ce opiek lub piecz ;
- 3) prowadzenie poradnictwa poprzez działania edukacyjne słu ce wzmocnieniu metod opieku cych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak równie kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagro onych przemoc domow ;

- 4) upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy w szczególności: psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej;
- 5) współpraca między organami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi w celu zintensyfikowania działań edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- 6) opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą domową, w szczególności w zakresie zagadnień psychologicznych i rozwiązań prawnych, dotyczących reakcji na przemoc domową;
- 7) opracowanie i realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

CZĘŚĆ IV.

AKTY PRAWNE

Niniejszy Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1249 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1359 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 901 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050);
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowywaniu w rodzinie i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2023 poz. 165 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. z 2023 poz.1870);
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023r;
8. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 poz. 1163).
9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. 2011 nr 81 poz. 448).

CZĘŚĆ V.

CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu opoczyńskiego.

W ramach realizacji Programu, Powiat Opoczyński wyszczególnił następujące cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej poprzez następujące działania:
 - edukacja lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy domowej;
 - współpraca ze szkołami z terenu powiatu opoczyńskiego, w celu organizacji zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Dzięki w/w działaniom oczekiwany jest wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej, podniesienie świadomości i umiejętności rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych, rozwój prawidłowych zachowań, ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży oraz rozpowszechnianie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.

2. Poprawa jakości i zwiększenie dostępu do usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych lub doświadczających przemocy domowej poprzez następujące działania:

- poradnictwo psychologiczne dla ofiar przemocy;
- poradnictwo prawne dla ofiar przemocy;
- organizację specjalistycznej terapii dla ofiar przemocy;
- podnoszenie kompetencji zawodowych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- prowadzenie terapii ukierunkowanych na osoby dotknięte przemocą domową i osoby stosujące przemoc domową.

Dzięki w/w działaniom Powiat Opoczyński ma na celu zapewnienie swobodnego dostępu do informacji, nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego oraz terapii dla osób dotkniętych przemocą domową jak i osób stosujących przemoc.

3. Ograniczenie stosowania przemocy przez osoby stosujące przemoc domową oraz podejmowanie natychmiastowych interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych poprzez natychmiastowe interwencje i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy domowej, zgodnie ze standardami prowadzenia w/w programów określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową – (Dz. U. poz. 1163) ;

- opracowanie i prowadzenie programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową (stanowiący załącznik do Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030), mającego na celu zmianę przekonań odbiorców programu korekcyjno - edukacyjnego dotyczących stosowania przemocy domowej i powstrzymanie ich przed dalszym stosowaniem przemocy;
- prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy;
- prowadzenie specjalistycznej i długoterminowej terapii dla sprawców przemocy.

W/w działania mają za zadanie zmniejszenie skali zachowań opartych na sile i przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli i wsparcia osób stosujących przemoc domową.

4. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

CZĘŚĆ VI.

ADRESACI PROGRAMU

Program jest skierowany do mieszkańców powiatu opoczyńskiego, w tym:

- osób zagrożonych przemocą domową ;
- osób dotkniętych przemocą domową ;
- osób stosujących przemoc domową ;
- wiadków przemocy domowej;
- służby i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

CZĘŚĆ VII.

REALIZATORZY I WSPÓLREALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany długofalowo przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, przy współpracy:

- Starostwa Powiatowego w Opocznie;
- placówek oświatowych;
- urzędów miast, gmin;

- rodzin zastępczych;
- Komendy Powiatowej Policji i komisariatów;
- ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu opoczyńskiego;
- Zespołów Interdyscyplinarnych;
- Komisji Rozwoju i Wychowania Problemów Alkoholowych;
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Opocznie z Filii w Drzewicy;
- Prokuratury Rejonowej w Opocznie;
- Sądu Rejonowego w Opocznie;
- organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.

CZĘŚĆ VIII.

OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Na terenie powiatu opoczyńskiego działa od miesiąca lipca 2024r. Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego działający w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie został przekształcony w Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Podmiot udziela bezpłatnej pomocy osobom dotkniętym problemem przemocy domowej, w tym członkom ich rodzin, a także osobom i rodzinom przeżywającym różnego rodzaju trudności życiowe, w formie pomocy psychologicznej, prawnej oraz interwencji kryzysowej.

W ramach działalności Ośrodka prowadzone są konsultacje w zakresie:

- wspierania relacji wewnątrzrodzinnych, ukierunkowane na fizyczny, emocjonalny i intelektualny rozwój rodziny;
- diagnozowania problemów wychowawczych i udzielania pomocy w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności wychowawczych i rodzicielskich;
- określania sfer konfliktów i pomocy w poprawie jakości relacji między członkami rodziny;
- pomocy osobom z problemami emocjonalnymi;
- pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- wsparcia dla osób w procesie żałoby;
- pomocy psychologicznej rodzinom zastępczym;
- pomocy w sytuacjach okołorozwodowych;
- mediacje w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

CZĘŚĆ IX.

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Zakres realizacji zadań tych w Programie będzie zależał od środków finansowych samorządu, instytucji, jak i poszczególnych organizacji pozarządowych.

Zadania zapisanych w Programie mogą być realizowane ze środków budżetu Wojewody. Realizatorzy Programu zakładają również możliwość ubiegania się o środki z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz z innych źródeł, np. EFS PLUS.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w 2024r. wynosi 189 900,00zł w tym 109 900,00 zł stanowi środki Powiatu Opoczyńskiego.

CZEŚĆ X.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- podniesienie wiadomości społecznej mieszkańców powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy;
- zmniejszenie liczby osób dotkniętych przemocami domowymi;
- zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej;
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą przez instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, w tym: rozwój programów korekcyjno – edukacyjnych.

CZEŚĆ XI.

HARMONOGRAM REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE OPCZYŃSKIM NA LATA 2024-2030

ZADANIE	ROK						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku do wiadczenia lub stosowania przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X	X
Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.		X		X		X	
Edukacja na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, jak uzależnienia poprzez dystrybucję ulotek i plakatów, pogadanki, itp.	X	X	X	X	X	X	X
Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy domowej poprzez przeprowadzenie badań społecznych w rodzinach mieszkańców i uczniów oraz analizy danych instytucjonalnych.				X			X
Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej.	X	X	X	X	X	X	X
Świadczenie interwencji kryzysowej osobom uwikłanym w problem przemocy domowej poprzez kontynuowanie i rozwijanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej.	X	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej.	X	X	X	X	X	X	X
Współpraca z Zespołami Interdyscyplinarnymi oraz innymi podmiotami gminnymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja programów korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.							

Prowadzenie monitoringu skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych.							
---	--	--	--	--	--	--	--

CZĘŚĆ XII.

REALIZACJA, WSKAŹNIKI ORAZ REALIZATORZY PROGRAMU

Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej poprzez następujące działania:	Liczba powiatowych kampanii społecznych; Liczba materiałów informacyjno – edukacyjnych; na temat przemocy domowej;	PCPR, Orodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy
Poprawa jakości i zwiększenie dostępu do usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych lub doświadczających przemocy domowej	Liczba osób korzystających ze wsparcia; Liczba udzielonych porad; Liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjnych; Liczba spotkań terapeutycznych;	PCPR, Orodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy
Ograniczenie stosowania przemocy przez osoby stosujące przemoc domową oraz podejmowanie natychmiastowych interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych.	Liczba interwencji związanych z usunięciem osoby stosującej przemoc domową z miejsca zamieszkania; Liczba uczestników programów korekcyjno – edukacyjnych; Liczba uczestników, którzy ukończyli program; Liczba sporządzonych monitoringów skuteczności;	PCPR, Orodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy
Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba spotkań; Liczba współpracujących podmiotów/instytucji	PCPR, Orodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe

CZĘŚĆ XIII.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring Programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie, w tym celu zostaną rozesłane ankiety do wszystkich realizatorów i współrealizatorów Programu. Zakłada się możliwość korekty Programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań. Zakłada się możliwość korekty Programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych efektów.

Ewaluacja Programu będzie prowadzona przez Kierownika Orodka Interwencji Kryzysowej przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów Programu.

Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu Opoczyńskiego w ramach rocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Cele badawcze ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,

- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- 1) kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- 2) kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- 3) kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- 4) kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Weryfikacja stopnia osiągnięcia celów Programu będzie następować poprzez sprawozdania przedkładanego corocznie przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie z realizacji Programu Radzie Powiatu Opoczyńskiego.

Osobą odpowiedzialną za monitoring oraz koordynowanie realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 w powiecie opoczyńskim jest Kierownik Oddziału Interwencji Kryzysowej.

**POWIATOWY PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ NA LATA 2024-2030**

CZĘŚĆ I.

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej(Dz. U. z 2023r. poz.901 z późn. zm.)
3. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. poz. 1163).
4. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023 r. poz. 1232).
5. Rekomendacje dotyczące warunków realizacji na terenie województwa łódzkiego programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

CZĘŚĆ II.

Założenia Programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową ma na celu psychoedukację sprawców przemocy w rodzinie w kierunku zmiany zachowań typu przemocowego na rzecz partnerstwa i poszanowania wobec domowników.

CZĘŚĆ III.

Cele Programu

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową prowadzone są w celu:

1. Zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej, uświadomienia uczestnikom Programu ich własnych zachowań przemocowych (form, cykliczności oraz dynamiki tychże zachowań), ujawnienia uczestnikom negatywnych norm i wzorców kulturowych wykorzystywanych przez sprawców przemocy do wspierania postaw dominacji, władzy i kontroli sprawcy nad osobą krzywdzoną.
2. Powstrzymania osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy poprzez rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie (ćwiczenie technik wprowadzających zachowania alternatywne dla zachowań przemocowych oraz naukę rozpoznawania i nazywania uczuć oraz stanów emocjonalnych).
3. Kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy (ustalenie reguł postępowania, które wprowadzają dziecku poczucie bezpieczeństwa).
4. Zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy (trening asertywności, aktywnego słuchania, negocjacji oraz konstruktywnego rozwiązywania sporów).
5. Uznania przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy (promowanie postawy odpowiedzialności za własne czyny przemocowe).

6. Uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych oraz korzystania ze wsparcia społecznego.

CZEŚĆ IV.

Realizatorzy Programu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie będzie realizować założenia Programu przy współdziałaniu innych służb i instytucji, a w szczególności: Komendy Powiatowej Policji w Opocznie, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Opocznie, Prokuratury Rejonowej w Opocznie, ośrodków pomocy społecznej wraz z Zespołami Interdyscyplinarnymi z terenu powiatu opoczyńskiego.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone będą przez osoby, które:

- posiadają wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub

- posiadają tytuł zawodowy magistra na kierunku:

psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub

- są terapeutami lub psychoterapeutami;

- posiadają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;

- posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

CZEŚĆ V.

Adresaci Programu

Osoby pełnoletnie stosujące przemoc domową wobec osób wskazanych w art.2 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), w szczególności:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej;

- osób wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych;

- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Z uwagi na pozyskiwanie środków finansowych na realizację Programu z budżetu państwa, jego uczestnikami będą mogły być również osoby z innych powiatów, o ile nie będzie pozostawało to w sprzeczności z obowiązującymi zasadami finansowania realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz podpisane zostaną stosowne porozumienia.

CZEŚĆ VI.

Warunki przyjęcia kandydatów do Programu

Kandydaci do Programu muszą spełniać trzy warunki:

- muszą być zdrowi psychicznie;

- muszą zachowywać abstynencję od alkoholu i środków odurzających;

- muszą przyznawać się do stosowania przemocy.

Przyjęcie do Programu potwierdza się zawarciem kontraktu na aktywny udział w sesjach. Każdy uczestnik jest zobowiązany do podpisania listy obecności na zajęciach.

CZEŚĆ VII.

Harmonogram zajęć i formy jego realizacji

1. Nabór uczestników Programu.
2. Sesje indywidualne, obejmujące szczegółową diagnozę stanu psychicznego, sytuacji prawnej i rodzinnej kandydata na uczestnika Programu, jak również zapoznanie go z celami i założeniami Programu. Przyjęcie do Programu jest potwierdzone zawarciem kontraktu na aktywny udział w sesjach grupowych.
3. Sesje grupowe, w ramach których prowadzona jest właściwa praca korekcyjno-edukacyjna ze sprawcami przemocy domowej.
4. Ocena postępów uczestników Programu.
5. Monitoring uczestników Programu w zakresie stosowania przemocy wobec partnerek/partnerów i innych członków rodziny do trzech lat po zakończeniu Programu.

CZEŚĆ VIII.

Przebieg Programu

1. Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową trwa nie krócej niż trzy miesiące. Obejmuje on dwie sesje indywidualne dla każdego kandydata na uczestnika Programu oraz 24 sesje grupowe.
2. Program realizowany będzie w systemie zamkniętym, w małych grupach warsztatowych (7 - 12 osób) o stałym składzie. Sesje grupowe trwające dwie godziny prowadzone będą raz w tygodniu o stałej porze. Czas uczestnictwa w Programie będzie obejmował 60 godzin zajęć.
3. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie mogą być prowadzone w miejscach, w których udzielana jest pomoc i wsparcie osobom dotkniętym przemocą, jednak przy odpowiednim zadbaniu o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej.
4. Osoba stosująca przemoc domową, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, zostaje skierowana na terapię leczenia uzależnień.
5. Realizator Programu utrzymuje stały kontakt z ośrodkami pomocy społecznej, partnerkami/partnerami uczestników Programu w celu uzyskania rzetelnych i wiarygodnych informacji na temat zachowania uczestników Programu wobec swoich rodzin (chodzi tu zarówno o czas realizacji Programu, jak i objęty monitoringiem trzyletni okres po zakończeniu Programu).
6. Wyniki monitoringu i ewaluacji Programu będą wykorzystywane do prac nad dalszym udoskonalaniem i upowszechnianiem metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy domowej.
7. Realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdania z przebiegu Programu po zakończeniu oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego w sesjach grupowych.

Powyższy plan jest schematem realizowanym w każdej edycji Programu.

W przypadku zaistnienia konieczności jego modyfikacji zostaną wprowadzone zmiany dostosowujące go do potrzeb i możliwości grupy.

CZEŚĆ IX.

Zasady finansowania Programu

Środki na realizację i obsługę Programu zapewnia budżet państwa. W związku z tym jego realizacja uzależniona będzie od wysokości środków pieniężnych jakie pozyska powiat z budżetu Wojewody Łódzkiego. Dlatego też na poziomie powiatów planowanie wydatków będzie następować corocznie.

CZĘŚĆ X.

Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Każdy podmiot raz na rok będzie dokonywał analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu.

Następnie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, na podstawie przekazanych danych, w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu Opoczyńskiego sprawozdania z działalności jednostki przedłoży również informacje z realizacji Programu.

„Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny Dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024-2030” jest dokumentem o charakterze wieloletnim.

W przypadku zaistnienia konieczności jego modyfikacji zostaną wprowadzone zmiany dostosowujące go do potrzeb i możliwości poszczególnych grup. Natomiast realizacja

Programu odbywać się będzie w formie cyklicznej, tzn. 1 edycja na dany rok kalendarzowy. Ponadto jego realizacja uzależniona będzie od otrzymanych środków finansowych oraz liczby kandydatów, którzy zgłoszą się do udziału w konkretnej edycji Programu.

Monitorowanie zmian postaw przemocowych u osób uczestniczących w Programie prowadzone będzie na bieżąco w trakcie realizacji Programu oraz przez 3 lata po jego zakończeniu (raz w roku).

UZASADNIENIE

Potrzeba zmiany Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 wprowadzonego uchwałą nr LXXII/517/24 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 26 marca 2024r. wynika z konieczności aktualizacji jego zapisów.